

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/83/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823218344
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:3823218344.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a JUDr. Miroslavy Korbašovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov: matka A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., E. F. G. XX/X, D., a otec C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H. XXX, I. J. K., zastúpený: JUDr. Denisa Veselá, advokátka so sídlom C. X, J. K., v konaní o návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 10P/36/2023-89 zo dňa 23. januára 2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 10P/36/2023-89 zo dňa 23. januára 2024 potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „okresný súd“) napadnutým rozsudkom výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 9P/51/2017-108 zo dňa 04.01.2018 vo výroku o výške vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom tak, že otec je povinný platiť na výživu maloletej A. výživným zvýšeným zo sumy 70 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne od 01.07.2023 a na výživu maloletého C. výživným zvýšeným zo sumy 80 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne od 01.07.2023 vždy do 20. dňa v mesiaci vopred do rúk matky maloletých detí; výrokom II. určil otcovi povinnosť zročné výživné za obdobie od 01.07.2023 do 23.01.2024 v sume 320 eur na maloletú A. a v sume 400 eur na maloletého C. splácať v splátkach po 50 eur na každé dieťa osobitne spolu s bežným výživným počnúc mesiacom február 2024 do rúk matky maloletých detí s tým, že omeškanie s platením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

2. Okresný súd citujúc § 62 ods. 1, 2 zákona číslo 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), § 75 ods. 1 zákona o rodine, § 78 ods. 1, 3 a zákona o rodine mal vykonaným dokazovaním preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 9P/51/2017-108 zo dňa 12.12.2017 bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené; maloleté deti boli na čas po rozvoде zverené do osobnej starostlivosti matky; otcovi bola určená vyživovacia povinnosť na maloletého C. vo výške 80 eur mesačne a na maloletú A. vo výške 70 eur mesačne. V tom čase príjem matky predstavoval sumu 420 Eur mesačne, príjem otca bol vo výške 450 - 505 eur v hrubom mesačne. Maloletý C. mal v tom čase 5 rokov, maloletá A. 3 roky. Rodičia maloletých detí iné vyživovacie povinnosti nemali.

3. Okresný súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že je nepochybné, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom sa podstatne zmenili pomery na strane maloletých detí, u ktorých došlo k zvýšeniu nákladov na ich materiálne zabezpečenie v súvislosti s vekom a návštevou

základnej školy. Zmena pomerov nastala aj na strane matky maloletých detí, ktorá aktuálne dosahuje vyšší zárobok (600 eur netto) ako v čase predchádzajúcej úpravy vyživovacej povinnosti. Otec v čase poslednej úpravy výživného dosahoval zárobok v rozpätí od 450 až 500 eur mesačne brutto, v súčasnosti je bez zdroja príjmu. Zmenu pomerov otca okresný súd nepovažoval za rozhodujúcu, opodstatnenú a objektívnu, ktorá by mala význam pre zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti. Napriek tomu, že otec maloletých detí bol v čase rozhodovania nezamestnaný, podľa okresného súdu je v jeho možnostiach a schopnostiach podieľať sa na materiálnom zabezpečení maloletých detí zvýšeným výživným. Postoj otca k práci je ľahkomyselný, dlhodobo ohrozujúci výživu maloletých detí. Za zanedbanie povinnej výživy bol otec dvakrát právoplatne odsúdený, čím ohrozil výživu maloletých detí. Výkon trestu v žiadnom prípade podľa okresného súdu nie je možné považovať za takú zmenu pomerov, ktorá by zabraňovala zvýšeniu jeho vyživovacej povinnosti, ak bola preukázaná zmena pomerov na strane maloletých detí odôvodňujúca zvýšenie vyživovacej povinnosti otca. Otec sa v dôsledku protiprávneho konania sám zbavil možnosti aktívne sa zúčastniť pracovného pomeru a dosahovať pravidelný príjem, z ktorého by si plnil aj vyživovaciu povinnosť. Otec bol odsúdený opakovane pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona. Nezvýšenie jeho vyživovacej povinnosti v dôsledku páchania trestnej činnosti proti ľudskej dôstojnosti podľa okresného súdu v žiadnom prípade nemôže byť v prospech páchatel'a a na ujmu obeť tejto trestnej činnosti. Za daného stavu insolventnosť otca nie je možné považovať za takú zmenu pomerov na jeho strane, ktorá by vylučovala zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Materiálne maloleté deti zabezpečuje výlučne matka zo svojho príjmu, ktorý tiež nie je vysoký. Matka pobera náhradné výživné v sume 150 Eur na obe maloleté deti a rodinné prídavky v sume 120 Eur mesačne na obe maloleté deti. V súčasnej dobe maloleté deti navštevujú základnú školu, čím podstatným spôsobom, nielen zodpovedajúcim ich veku, došlo k nespornému zvýšeniu ich bežných potrieb. Okresný súd pri zvyšovaní vyživovacej povinnosti prihliadol aj na to, že naposledy bola určená vyživovacia povinnosť pred siedmimi rokmi, kedy náklady na výživu maloletých detí boli nižšie ako sú v súčasnosti a už v tom čase otec dosahoval pomerne nízky zárobok.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec z dôvodov uvedených v § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie výživného zamietne. Uviedol, že si je vedomý svojich povinností v zmysle zákona o rodine, od posledného rozhodnutia súdu si plní svoje zákonné povinnosti v rámci svojich možností a schopností. Z dôvodu omeškania s plnením vyživovacej povinnosti bol právoplatne odsúdený a bol mu uložený trest odňatia slobody, z dôvodu čoho nemohol riadne pracovať a dostal sa do finančných ťažkostí. Okresný súd uvedené vôbec nebral do úvahy pri rozhodovaní o zvýšení výživného, keď na jednej strane bol návrh podaný v čase, keď bol vo výkone trestu odňatia slobody a na druhej strane na to, že objektívne nebolo v jeho možnostiach dosahovať vyšší príjem ako ten, ktorý dosahoval v ústave na výkon trestu. Pokiaľ matka poukazovala na zvýšené výdavky vo svojom návrhu, ako aj v konaní, hlavne na vedenie domácnosti, podľa otca by sa rovnakým dielom na nich mal podieľať aj jej druh, ktorý s ňou a maloletými deťmi žije v spoločnej domácnosti. Okresný súd žiadnym spôsobom neskúmal, aký je príjem partnera matky. Je nesporné, že od posledného rozhodnutia súdu maloleté deti nastúpili na povinnú školskú dochádzku, s čím sú spojené zvýšené výdavky, avšak finančná situácia matky sa zlepšila a dosahuje vyšší príjem. U neho oproti predošlému rozsudku nedošlo k zvýšeniu príjmu ani k zníženiu nákladov, práve naopak. Momentálne po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa snaží, aktívne si hľadá prácu, je zaevidovaný ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce sociálnych vecí a rodiny. Jeho prístup nie ľahkovážny, avšak nesúhlasí s tým, že uložené nepodmienečné tresty nemali vplyv na jeho finančnú situáciu. Nemá žiadny príjem, býva u rodičov, ktorí mu pomáhajú. Nie je v jeho možnostiach hradiť požadované výživné. Určené výživné posledným rozhodnutím súdu považuje za postačujúce. Zvýšené výživné je pre neho likvidačné a nezodpovedá vykonanému dokazovaniu.

5. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca označila tvrdenia otca v odvolaní za nepravdivé. Náklady maloletých detí sa od posledného rozhodnutia súdu zvýšili a považuje za potrebné, aby sa otec podieľal na ich úhrade rovnakým dielom. To, že je nezamestnaný, je len zámienka, aby nemusel platiť výživné. Ak nemá prácu doma, môže za ňou vycestovať, nakoľko je mladý a zdravý človek. Nie je pravda, že má druhu a býva spolu s ním v spoločnej domácnosti. Má známosť, ale nebývajú spolu. Každý má svoju domácnosť, preto nie je potrebné, aby okresný súd preveroval jeho príjmy. Vyživovaciu povinnosť si má plniť iba otec maloletých detí.

6. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné, preto potvrdil ako vecne správne cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

7. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP v spojitosti s § 67 CMP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo účastníkov na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky). Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku je koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Len na zdôraznenie vecnej správnosti záverov súdu prvej inštancie, odvolací súd považuje za podstatné sa potom vyjadriť osobitne len k niektorým odvolacím dôvodom otca, v ostatnom poukazuje na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu (§ 387 ods. 2 CSP).

9. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolaní. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnuť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatónym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia.

10. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods.1 zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb, nutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby dieťaťa, ktoré nie sú nevyhnutné, ale - práve so zreteľom napr. k veku a zdravotnému stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote - prospešné všestrannému vývoju dieťaťa vo vyspelej spoločnosti.

11. Podľa § 78 ods. 1 zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Za zmenu pomerov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo rodičov. Úlohou súdov pri rozhodovaní o zmene výživného je preto potrebné zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1 zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov.

12. V prejednávanej veci súd prvej inštancie postupoval vecne správne, keď zisťoval všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o návrhu matky na zvýšenie výživného pre maloleté deti z hľadiska ich súčasných odôvodnených potrieb, ako aj z hľadiska schopností a možností rodičov, na výživu ktorých sú maloleté deti doposiaľ plne odkázané, a tieto potom v záujme zistenia podstatnej zmeny pomerov (§ 78 ods. 1 zákona o rodine), porovnal so skutočnosťami rozhodnými pre určenie výživného v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 9P/51/2017-108 zo dňa 04.01.2018. Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním okresného súdu, že v konaní bola preukázaná podstatná zmena pomerov maloletých detí odôvodňujúca zvýšenie vyživovacej povinnosti otca, na ktorú okresný súd podľa odvolacieho súdu správne reflektoval svojím rozhodnutím o zvýšení vyživovacej povinnosti otca. Ak otec v odvolaní uvádzal, že zvýšené výdavky matky prezentovala najmä na vedenie domácnosti, na ktorých by sa podľa otca mal podieľať aj druh matky žijúci v spoločnej domácnosti, odvolací súd jeho argumentáciu neakceptoval. Od poslednej úpravy výživného na maloleté deti uplynulo viac ako 7 rokov a je nepochybné, že pomery na strane maloletých detí sa podstatne zmenili. Došlo k zvýšeniu výdavkov maloletých detí jednak z objektívneho dôvodu, všeobecne známej skutočnosti zvýšenia životných nákladov (cien tovarov a služieb) a jednak zo subjektívnych dôvodov, a to fyzického, fyziologického, kultúrneho a psychického rastu, čo býva spojené nielen s nákladmi na stravu, bežné ošatenie, mimoškolské aktivity a ďalšie potreby, ale ktoré sa prejavili aj vo zvýšených nákladoch na výživu. Odvolací súd pre komplexnosť posúdenia uvádza, že len vo svetle „valorizačnej klauzuly“, výživnému určenému na maloletú vo výške 70 Eur, aktuálne (v roku 2024) zodpovedá výživné vo výške 99,81 Eur, na maloletého určená suma 80 Eur predstavuje aktuálne sumu 114,06 Eur (zdroj: D.). Výraznou zmenou na strane oboch maloletých detí je ich nástup na povinnú školskú dochádzku, v prípade maloletého je to aj prechod medzi prvým a druhým stupňom základnej školy. Nástup na povinnú školskú dochádzku, zmena štúdia, je rozhodovacou praxou všeobecne prijímaná za zmenu pomerov odôvodňujúcich zvýšenie vyživovacej povinnosti a výdavky spojené so vzdelaním, na ktorom by mal mať aj otec ako osoba povinná výživou prioritný záujem, sú natoľko zrejmom položkou, že na ne treba bez pochyby prihliadať. Oboj maloletým deťom v spojitosti s touto zmenou došlo k zvýšeniu nákladov nielen v súvislosti so školskými pomôckami, školskými aktivitami, ďalšími odôvodnenými potrebami. V prípade maloletých detí vznikajú osobitne zvýšené výdavky na dopravu z/do ich školského zariadenia, keďže sa prepravujú taxíkom pre objektívne danú nemožnosť využívať iný (lacnejší spôsob dopravy). Odvolací súd poznamenáva, že bežné potreby maloletých detí, aj keď ich otec označil za nadhodnotené, neuvádzajúc žiadnu konkrétnu odvolaciu argumentáciu, nevybočujú z rámca potrieb iných detí v tomto veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky. Pokiaľ ide o otcove tvrdenie o zdieľaní spoločnej domácnosti matky s jej partnerom, otec na podporu svojho tvrdenia, nepredložil/neoznačil žiadne dôkazy a matka jeho tvrdenie jednoznačne dementovala. Tvrdenie matky,

že s partnerom v spoločnej domácnosti nežije, otec následne nerozporoval, nenavrhol k tejto skutočnosti vykonať žiaden dôkaz.

13. Odvolací súd uvádza, že vychádzajúc z článku 6 základných princípov CMP, v spojitosti s ustanoveniami § 35 a § 36 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci, pričom postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania a je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrholi (tzv. vyšetrovací princíp, ktorý je v mimosporovom procese úzko spätý s princípom oficiality a princípom materiálnej pravdy, ktoré súvisia s objemom a kvalitou zistených skutočností právne relevantných pre meritórne rozhodnutie). I keď zákon nerezignuje v mimosporových konaniach na procesnú aktivitu účastníkov konania, zodpovednosť za zistenie skutočného stavu veci je bremenom súdu, keďže vylučuje, resp. obmedzuje využitie procesnej zodpovednosti účastníkov konania za výsledok konania, teda ho možno identifikovať ako „potlačenie subjektívneho dôkazného bremena“. Ako vyplýva z uznesenia Ústavného súdu SR z 24. apríla 2003 sp. zn. IV. ÚS 78/03 všeobecný súd je povinný a oprávnený v nesporových konaniach vykonávať dôkazy nielen v rozsahu svojej zákonnej kompetencie, ale aj v rozsahu ústavnej zodpovednosti za zistenie skutkového stavu, ktoré dôkazy nemôžu závisieť od vôle účastníkov konania. I keď má súd povinnosť zistiť skutočný stav veci, toto nie je možné dosiahnuť bez súčinnosti účastníkov konania, a preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností (povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkazná povinnosť). Zistený skutkový stav v intenciách § 35 CMP už naďalej nie je potrebné overovať vykonaním ďalších dôkazov. Toto by bolo aj v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania, ak by súd ďalej zisťoval to, čo bolo preukázané predloženými dôkazmi. Pokiaľ účastník v takomto type konania namieta, že skutočný stav bol iný, je povinný aspoň relevantne skutkový stav predloženými dôkazmi spochybníť, pričom toto nemôže ponechať na povinnosť súdu podľa § 35 CMP.

14. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku otca, že súd prvej inštancie nezohľadnil okolnosť, že bol v čase podania návrhu na zvýšenie výživného vo výkone trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti treba uviesť, že túto okolnosť si otec spôsobil vlastným zavinením tým, že sa dopustil trestnej činnosti, za čo bol opakovane odsúdený a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Skutočnosť, že sa otec v čase podania návrhu na zvýšenie výživného nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu spáchania úmyselného trestného činu, čím týmto úmyselným protiprávnym konaním, t.j. zo subjektívnych dôvodov na strane otca došlo tiež k strate jeho potenciálnych príjmov, bolo dôvodné posúdiť v súlade s § 75 ods. 1 zákona o rodine. To znamená, že na reálne zárobkové možnosti súd neprihliada, ak otec v dôsledku vlastného zavinenia si znemožní dosahovanie príjmov (v širšom ponímaní vzdá sa výhodnejšieho zamestnania, resp. majetkového prospechu), napr. tým, že si odpykáva trest odňatia slobody za trestný čin. Ak by okresný súd prihliadol na tento stav otca, musel by konštatovať, že ak výživou povinný subjekt nepracuje, reálne nemá možnosti, resp. príjem na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť, preto nemusí platiť výživné nad rámec nevyhnutnej miery. Takýto postup by bol však v príkrom rozpore so záujmami maloletých detí a bol by neakceptovateľný. Práve na takúto situáciu sa vzťahuje princíp potenciality uplatňovaný v otázkach výživného, t.j. vychádza sa z toho, aký príjem by mohol rodič dosahovať, keby sa nevyhýbal práci, resp. keby sa spáchaním trestného činu nevyľúčil z účasti na trhu práce.

15. Na uvedené nadväzuje aj odvolacia argumentácia otca, ktorý po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nemá žiadny príjem, býva u rodičov, je nezamestnaný, evidovaný na úrade práce. Odvolací súd pripomína, že povinnosťou rodiča je zabezpečiť výživu pre svoje deti aj v prípade osobných prekážok. Otec je povinný vyvíjať maximálne úsilie na nájdenie zamestnania alebo iného zdroja príjmu, aby si mohol plniť svoje vyživovacie povinnosti. Argumentácia nezamestnanosťou nie je opodstatnená, pokiaľ povinný rodič nepreukáže, že vynaložil všetky možné prostriedky na zabezpečenie príjmu. Otec v konaní pred súdom prvej inštancie, ani v rámci odvolacieho konania, nepreukázal aktívny prístup k riešeniu vzniknutej situácie, ani existenciu objektívnych dôvodov, ktoré by mu bránili vo výkone pracovnej činnosti (napr. zdravotný stav a pod.). Správanie otca je pasívne, okrem zaradenia sa do evidencie nezamestnaných, nevyvinul žiadnu aktivitu. Otec v rámci konania na súde prvej inštancie a ani v rámci odvolacieho konania netvrdil, a už vôbec nepredložil dôkazy o hľadaní zamestnania, vrátane pravidelného kontaktovania potencionálnych zamestnávateľov, snahou o absolvovanie rekvalifikačných kurzov a pod. Nedostatočné úsilie rodiča nie je možné akceptovať ako dôvod na nezvýšenie vyživovacej povinnosti.

16. Odvolacie námietky otca vzhľadom k vyššie uvedenému teda podľa odvolacieho súdu neobstoja, z jeho strany neboli predložené žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať zvýšeným výživným ako ho určil súd prvej inštancie a odvolací súd zároveň opakuje, že otec je povinný vyvíjať primeranú snahu o zabezpečenie si adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II. a závislom výroku V. potvrdil ako vecne správne rozhodnutie cez úpravu v § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a v podrobnostiach odkazuje na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu cez úpravu v § 387 ods. 2 CSP.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP, aplikujúc § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP, dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP, v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.